

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celoveu.

Leto VIII.

V Celoveu 25. marca 1889.

Štev. 6.

Resna beseda o ljubljanskem prepiru.

Nas Slovence ob mejah je prav neljubo dirnel prepir, ki se je vnel med ljubljanskimi listi. Ako je že samo na sebi žalostno in pogubno, da se itak mali narod slovenski deli v dva sovražna tabora, ko vendar še z združeno močjo tako malo doseči zamoremo, je pa tem bolj obžalovanja vredno, da ima ta prepir svoj začetek v različnosti verskih nazorov. Ali mar nismo vsi Slovenci katoličani, in kako je mogoče, da bi bili v verskih nazorih nesložni? Rastlina ne vere ni prišla iz našega semena; ampak ko so ljudje spali, nesejal je sovražnik luliko na našo njivo!

Avstrija je država katoliških Slovanov in katoliških Nemcev. Ko bi oboji to spoznali, znebili bi se mnogo nepotrebne strankarstva, ki nehoté koristi le tujim, sosednim državam. Jezikovna ravnopravnost bi se kmalo uresničila, kajti katoliška misel národe združuje; kakor hitro pa se jim tista podlaga izpodmakne, stojijo si sovražno nasproti. Na krivi poti je tisti, hvala Bogu redki živelj med Nemci in Slovani, ki upa od tujih, če prav sorodnih, pa drugovernih rodov rešitev iz vseh težav. V svarilen izgled naj bi mu služili nemški katoliki, ki se nikakor ne štejejo srečne pod protestantovsko prusko vlado: prosta raba národnega jezika in bivanje v močni državi še nikakor nista zapopadek vse človeške sreče. Golo narodnjaštvo brez vere nikdar ne bo osrečilo národov, ampak jih dovedlo le do krvavih bojev, ki bodo uničili še zadnje ostanke blagostanja stare Evrope; s premoženjem se bo tudi omika preselila v srečnejšo Ameriko. Prijatelj ljudstva bo torej bolj težil po tem, da národe spravi in združi v krščanski ljubezni, nego da jih vodi v medsebojni boj, ki nobenemu delu koristi donesti ne more. Resnici pa moramo dati čast, da se národna prenapetost ni pri nas začela, ampak pri tistih, ki nam iz oholosti odrekajo ravnopravnost. Živimo pa v dobi, ko je tista stranka potisnjena v manjšino. Avstrija pa ima nalogo, pripraviti se, da počasi ustreže opravičenim tirjatvam slovanskih národov. Človek bi mislil, da bodo v taki dóbi vsi slovenski rodoljubi združili svoje moči, da premagajo zadnje ovire in povzdignejo Slovence na enako stopinjo z Nemci, Čehi in Poljaki. Toda ljubljanski listi, ki sicer pri vsaki priložnosti Ljubljano kot središče Slovencev razglasajo, le preradi pozabljajo, da ima tako središče tudi svoje dolžnosti, in v dóbi, ko sto-

jimo mi borilci na meji v najtršem boju, najdejo čas in veselje, da si med seboj v lase segajo, na veselje nasprotnikov in na žalost vseh rodoljubov. — Pod milo vlado g. Winklerja se jim baje že predobro godi, in pač prav je imel nemški pesnik Goethe, ko je rekel, da ljudje vsako reč ložeje prenašajo, kakor dolgo vrsto lepih dni! Nam koroškimi in štajerskimi Slovincem pa je ta boj čisto nerazumljiv; tukaj na Koroškem ne poznamo razločka med duhovnim in posvetnim rodoljubom, naših zborov ne kali nobena razprtija, kajti vsi smo jednega duha in jedne misli, namreč katoličani in Slovenci z dušo in telesom! Kranjski domoljubi pa bi morali tudi spominjati se, da so jim v pretekli dóbi najhujšo ledino izorali katoliški možje, in da so vse zmage dosegli le v slogi, ne pa v neslogi. Kedarkoli pa so bili nesložni, zmagovali so liberalni Nemci. Spominjamo jih le na leto 1873., ko so za državne volitve po mestih „stari“ in „mladi“ postavili vsak svoje kandidate, pa oboji so bili sramotno tepeni, in zmagali so povsod Nemci. V Ljubljani sta oba slovenska kandidata (Vilhar in dr. Razlag) dobila skupaj le okoli 200 glasov (prvi 130, drugi menda 89), nemškutarski kandidat dr. Schaffer pa jih je sam dobil okoli 800! Zakaj pa to? Pametnim domoljubom se je studilo do tega bratskega boja in niso šli k volitvi. To se bo zdaj zopet ponovilo, saj so deželne in državne volitve že blizo; le ravšajte se med seboj, in „grablje“ pridejo zopet v čast in veljavo! A kaj bo nasledek vsega tega? Časi Auerspergov, Widmanov in Conradov se povrnejo; mi Slovence bodemo morali pod pritiskom nam in našim težnjam nasprotnih elementov trpeti in zdihovati in Bog zna, se nam bode li še kedaj posrečilo, podati si jeden drugemu roke v složno delovanje. Zgoditi se nam more tako, kakor se godi sedaj pod madjarskim pritiskom našim bratom Hrvatom, kateri se tepejo sami sebe le s tem, ker niso složni med seboj in so se sebi in svojemu národu v sramoto in škodo, nasprotnikom svojim pa v veselje, cepili v več različnih taborov tako, da sedaj že skoro ničesar več doseči ne morejo, ter se s tem tako oslabili, da morajo danes že plesati, kakor jim oholi Madjarji godejo. Če bode pa že za kranjske Slovence konec tega prepira tako žalosten, koliko bolj žalosten bode še-le za nas Slovence po drugih kronovinah, ki smo imeli v Slovincih na Kranjskem vendar nekoliko za slo m bo! Za nas je ta prizor silno mučen. Vedno smo pravili svojim rojakom, da mora Ljubljana biti našemu národnemu gibanju središče in da se smemo na Ljubljano in na Kranjsko zanašati; ali jim smemo zdaj povedati,

da od tam nemamo pričakovati mnogo pomoči, ker so si bratje onstran Karavank v tej resni dobi notranje in zunanje politike sami med seboj v laseh?

Hvaležno pripoznamo, da so kranjski državni poslanci vsigdar umeli svojo nalogo in da so se pogumno potegovali za koristi celega národa slovenskega. Zato pa tudi mislimo, da oni ne odobravajo tega obžalovanja vrednega prepira ljubljanskih listov, ter da ga bodo s krepko roko gotovo skušali tudi zadušiti.

Stališče, na katerem ima stati slovenski národ, je označil A. M. Slomšek tako lepo z besedami: „Pustite Slovincem dve reči, ki ste jim ljubi in dragi, kakor svitile oči: vero katoliško in besedo materno.“ Geslo „vse za vero, dom, cesarja“ je bilo prvim našim rodoljubom in učnikom slovenskega národa edino vodilo. Ali je treba zapuščati ta prapor? Kdo bi mogel opravičiti nasledke, ki bi izvirali iz tega, ako se izpodmakne slovenskemu národu staro in edino pravo stališče izpod nog? Zato je tudi rajni Andrej Einspieler v svojem ginljivem govoru pri zlati maši v Svečah opominjeval: „Tema dvema svetinjama ostanite Slovinci zvesti: veri katoliški in besedi materni . . . naše skupno, združeno delo bo Bog blagoslovil, da slednjič zmaga pravična stvar. Slovinci, bodite edini, še enkrat edini!“

Radostno smo zatorej pozdravljali tudi vest, da se osnuje v Ljubljani „Slovensko društvo“, v katerem naj bi se združevale moči cele Slovenije v blagor in prospah slovenskega národa. Tembolj nas je užalostilo, da so pri ustanovnem zboru nastopile že koj s početkom take zapreke, da se društvo ni moglo ustanoviti, kar je jako žalostno znamenje in kar nam je takorekoč dalo povod, da smo v ravnilo ljubljanskim našim bratom danes napisali te vrstice z željo, da bi ne ostale „glas vpijočega v puščavi“. Dal Bog, da bi mirne besede onih gospodov, ki so podali roko v spravo, našle pravi odmev v sreih vseh trezno mislečih rodoljubov in da bi se obe stranki bratovsko sporazumeli v prid in blagor našega ubogega in tlačnega národa, spominjajoči se resničnega pregovora: „Sloga jači, nesloga tlači!“

Govor slovenskega poslanca dr. Ferjančiča o koroških razmerah.

(Po stenografičnem zapisniku.)

V dolgem, jedernatem govoru je osvetljeval dr. Ferjančič politične razmere Slovincem in obnašanje političnih uradnikov nasproti Slovincem. Iz konca je omenil, da ima ustava le potem kako vrednost, ako se resnično izvrši. Potem je rekel, da je vlada slovenskim poslancem prijazna in da jim vse stvari obeta, njeni uradniki pa so slovenskim težnjam nasprotni in podpirajo nasprotnike Slovincem. Potem je nadaljeval od besede do besede tako:

„Kako si bomo to razložili, da vlada po raznih deželah šolskim oblastnjam dovoljuje očitno po-

nemčevanje? To nasprotuje naravnost naši ustavi. Kako je mogoče, da so še zmirom v veljavi taki odloki, ki hočejo ljudsko šolo tako ponižati, da bi bila samo učilnica za nemški jezik? Mi smo proti takim odlokom štajerskega deželnega šolskega sveta staveli tukaj vprašanje na vlado, katero vprašanje je podpisal dr. Poklukar in mislim da 50 tovarišev. Na tisto vprašanje nismo dobili odgovora. Mi bi pa za tak odgovor prav lepo prosili. Vlada naj nam ali pové, da so ti odloki postavni, ali pa naj jih obsodi. In če so postavni, naj se nam povej tisti paragrafi, kajti mi si jih ne moremo domisliti. Ako pa niso postavni, ako nasprotujejo osnovnim in drugim postavam, potem je vlada dolžna, da te odloke ovrže.

Vlada pa ne stori ne tega, ne onega, ampak si je izbrala tretjo pot. Če se namreč pritoži posamična občina, potem vlada ovrže te ukaze za tisto občino in šolo. Prašam pa, ali ima to kako smisel, da se ena občina, ki se je ohrabrila do pritožbe, postavi na postavno in didaktično-pedagoško pravo podlago, druga sosedna občina pa ostane na stališču ponemčevanja? Ali se nam ne bo urinila misel, da vlada na to računa, da se bojo občine toževanja naveličale in opešale. Tiste občine, ki se pritožijo, so v manjšini in bojo prej ko ne v manjšini ostale.

Pa mi bi bili še veseli, ko bi se nam vsaj pot pritožbe ne ovirala; pa tu nam stopajo okrajni glavarji nasproti. (Posl. prof. Šuklje: Res je!) Posebno na Koroškem so okrajni glavarji v veliki skrbi, kedar občine prosijo za slovenski poduk, kedar prosijo, naj bi se otroci, kakor zdrava pamet veli, podučevali v materni besedi. Zdaj prihitijo okrajni glavarji, zanašajoč se na svojo zgovornost in svojo uradno veljavo, in skušajo tiste, ki so prošnjo podpisali, pregovoriti, da bi svoje podpise preklicali. Tako se je zgodilo v Glinjah in v Bilčovsu v Celovškem okrajnem glavarstvu. Ravno tako se je potrudil tudi Beljaški okrajni glavar in je svojo srečo v tem pogledu poskusil v St. Jakobu, v Podgorjah in v Ledenici. Opravil je toliko, da so v Podgorjah in v Ledenici svoje prošnje preklicali, le v St. Jakobu ni nič opravil. Kako se je pa godilo prošnji za St. Jakobsko šolo, to bom pozneje povedal. Ako je vladi tako postopanje okrajnih glavarjev prav, potem prosimo, naj nam naznani tiste postave in naredbe, na ktere se opira pri tem; ako se pa vladi to postopanje ne dopade, potem bo ja vendar imela toliko moči, da okrajnim glavarjem to zabrani. Morda pa vlada še verjame ne, da okrajni glavarji tako postopajo. Mi pa lahko z veljavnimi pismi spričamo, da se je tako zgodilo. Tukaj imam list, v katerem je po § 19. popravek celovškega okrajnega glavarja, kjer sam s svojim podpisom pripoveduje, kako sta s šolskim nadzornikom postopala, da bi občino Bilčoves odvrnila od njene pritožbe. Ta dokaz gledé Celovškega glavarstva se vendar ne more ovréči.

Tudi zastran Beljaškega glavarja se lahko spriča, da je tako postopal. Dokler vlada tega postopanja svojih uradnikov v deželah ne opraviči, tako dolgo ostanemo pri tem, da je to zlobno zviranje ustavnih pravic slovenskega ljudstva (dobro! dobro! na desni), in tako bi ne smela ravnati vlada, katero v tej hiši podpiramo. (Odobranje na desni.) Človek bi mislil, da zdaj, ko smo staveli vprašanje

na vlado, ko so se vsi slovenski poslanci izrekli, da tako postopanje ni postavno in se ne more trpeti, zdaj, smo mislili, politični uradniki vendar ne bojo več poskušali kaj takega in ne bojo občin več nadlegovali. Pa tudi v tem smo se zmotili. Kar se je prej godilo, to se godi še zdaj. V rokah imam odlok deželnega šolskega sveta Celovškega, kateri dokazuje, kako — oprostite izraz — cinično (brezobzirno) postopajo koroške šolske oblasti s prošnjami za slovensko šolo. Pa to bo bolj natančno razjasnil drug poslanec, ki pride za menoj, in vam bo povedal reči, ktere ne služijo v čast tisti oblastnji. (Poslanec dr. Steinwender: Oho! — Poslanec dr. Gregr: Ja!)

Poglejte si deželne šolske svete na Koroškem in Štajerskem. Obe deželi imate po eno tretjino slovenskega prebivalstva, pa v obeh šolskih svetih ne najdete niti jednega zastopnika slovenskega ljudstva. Ali pogledajte si oba deželna šolska nadzornika. Tisti na Koroškem nam kliče: „Vi Vindišarji (Windische) nemate na Koroškem pravice do obstanka!“ (Čujte! čujte! na desni. — Posl. dr. Steinwender: Saj to nič ni res! — Ugovarjanje na desni.) Ako so ti možje taki, če preudarimo, kakoršnih mislij sta oba deželna načelnika, in če premislimo, da prav za prav tudi ministra za notranje zadeve nemamo, potem ni čuda, da se tako godi.

Pa povest o pasterki slovenski šoli s tem še ni končana. Ako je kaka prošnja srečno prišla čez deželne meje, kako se jej pa potem godi? Št. Jakobska prošnja je vendar prišla do ministerstva. Njej je deželni šolski svet odgovoril leta 1888. Med tem časom in med odgovorom ministerstva se je pa nekaj zgodilo. Deželni zbor je šel in je občinno št. Jakob v dve občini razdelil; in ministerstvo je potem odgovorilo: „Ta prošnja se ne more uslišati, kajti občina ni več tista, kakor prej, ampak je razdeljena v dve.“ Ja, kako pa je učno ministerstvo zvedelo, da je bila občina razdeljena? Saj delitev občin ne spada v področje učnega ministerstva! Deželni predsednik je to povedal načelniku deželnega šolskega sveta. (Posl. dr. Rus: Saj to je on sam!) To ste res srečno uganili. (Posl. dr. Rus: Tako stoji v postavi.) No, tedaj deželni predsednik je to na tihem povedal načelniku deželnega šolskega sveta (smeh) in ta je to naznanil ministerstvu.

Ako se moramo tako trdo boriti za naše postavne pravice v šoli, ktere bi se nam morale po ustavi prepustiti brez boja, potem se nam uriva misel, da so menda postave le za to dane, da se obračajo zoper nas.

Prej pa ko šolsko polje zapustim, moram še povedati, kako se šolski sveti obnašajo proti učiteljem. Res ne razumem, kako se je moglo na Koroškem kaj takega zgoditi, kar bom zdaj povedal. Ko se je dne 30. oktobra 1887 na Zilski Bistrici ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda, bil je učitelj Gašper Vilčnik mahoma drugam predstavljen, čeravno se zborovanja ni udeležil in tudi k imenovani podružnici ni pristopil. „Fr. Stimmen“ so takrat pisale (bere):

„Nekega učitelja našega kraja, ki sicer ne taji, da se čuti Slovenca, pa se v drugem ni pregrešil, skušali so velečastiti gospodje (duhovniki) v svoje mreže uloviti in iz pokoja predramiti, da bi si iz njega naredili sebi podobnega rovarja in narodnega hujskača. Kako se je učitelj njim nasproti vedel, to se ni zvedelo, pa iz službenih ozirov je

bil prestavljen v nek nemški kraj. To naj bo v svarilo drugim učiteljem, ki bi jih morda mikalo, udeleževati se takih reči. Šolske oblasti v tem oziru krepko postopajo, in vsa dežela jim je za to hvaležna.“

Tako se je zgodilo temu učitelju Gašperju Vilčniku, o katerem so samo mislili, „da bi ga utegnili velečastiti gospodje v svoje mreže uloviti“, kateri pa, kakor potrjuje celó omenjeni nemški časnik, ni družega nič pregrešil. Ta učitelj, eden izmed redkih, ki je znal z otroci govoriti v materni besedi, moral je na nos na vrat sredi zime z ženo in otroci preseliti se v nek nemški kraj.

Kaj stori pa deželni šolski svet, kedar se gre za druge učitelje, kaj je takrat ukrenil, ko sta — tega še ni dolgo — dva druga učitelja z druhalijo nahujskanih kmečkih fantov prihrula v Apače, da bi tam razdrila neko slovensko zborovanje? Bila sta to učitelja Kusternik in Staudacher. Prišla sta z vpitjem, razbijala po durih in oknih, in zbor se jih je le s tem ubranil, da so se duri zaklenile. Kaj je deželni šolski svet storil s tema učiteljema? Ta dva, ki sta bila do tega časa le provizorično (začasno) nastavljena, bila sta zdaj v svojih službah za stalno potrjena. (Čujte! čujte! na desni. — Posl. dr. Trojan: To je tisto razupito poslovenjevanje!) Tako blagonosno delujejo politične in šolske oblasti v naših krajih!

Na Koroškem so izdavna ukoreninjene žalostne razmere, ki slovensko ljudstvo hudo stiskajo in mu skoraj usta zapirajo, da ne more priti do besede. Zemljiška (gruntna) odveza se menda na Koroškem ni tako izvršila kakor drugod, najdemo namreč cele pokrajine, obstoječe iz več skupaj ležečih velikih občin, ki najojo lastnega gojzda (lesa), čeravno je Koroška tako bogata gledé gojzdov. Zavolj drv in stelje so ti ljudje navezani na graščine, od katerih morajo te za gospodarstvo potrebne reči kupovati. Graščinam je dano na prosto voljo, ali hočejo te reči prodajati ali pa ne. To je za ljudstvo huda stiska. Še rajši plačujejo cesarske davke, kakor ta denar za drva, ki ga morajo plačevati graščinam. Pa graščine niso še zadovoljne z denarjem, ki ga dobijo za drva, one uplivajo na ljudi tudi v političnem oziru. Ljudje so od graščine odvisni in ona jim lahko ukazuje, kako naj volijo. Ravno taka je pri tovarnah in fužinah. Ljudem se daje zaslužek, pa narekuje se jim tudi politika. Ako preudarimo te razmere in če pomislimo, da se v novejšem času mestjani* mešajo v volitve kmečkih občin, v katerih imajo gojzdne parcele, od katerih plačujejo davek po krajcarjih, — potem se ni čuditi, da slovensko ljudstvo ne more priti do besede, in da sta v deželnem zboru izmed 14 kmečkih poslancev samo dva slovenska, ker so povsod slovenske okraje pomešali z nemškimi, tako da mora z ozirom na ta neugodni volilni red povsod slovenski glas ostati v manjšini.

Če živijo pa koroški Slovenci v tako težavnih razmerah, potem je res čudno, čemu da še cesarske oblasti ne pomagajo slovenskim nasprotnikom. Omenil sem že, kako se učiteljem godi, ki imajo kaj ljubezni do svojega slovenskega ljudstva, in naj se tudi v politiko nič ne vtikajo, in kako se godi drugim učiteljem, ki se udeležujejo nemško-

* Gospod poslanec misli skoro gotovo na Grabštanjce, kateri pa niso mestjani, kajti Grabštanj je le vas, seveda skoz in skoz nemško-liberalna in „demokratična“, in glavni tabor „bauernbunda“.

liberalnih demonstracij. Pa glava koroških oblastnij, deželni predsednik sam, zavzema tako stališče, da ga je treba nekoliko osvetliti. Obračam se naravnost le do njegove svetlosti gospoda ministra znotrajnih zadev, da se ne bo reklo, da napadam ljudi, katerih ni tukaj.

Kako se obnaša deželni predsednik sam? Če pošljejo župnika ali provizorja na kako slovensko faro, tedaj se knezoškofijski urad naprosi, naj mu o priliki pové, da naj se v svoji novi službi ogiblje vsega narodnega strankarstva. (Poslanec Wagner: Čisto pametno! — Poslanec dr. Trojan: Ali velja to tudi za Nemce?) In v čem so se pregrešili ti župniki in provizorji? Podpirali so tiste, kateri tudi tukaj vlado podpirajo, in volili so ministra za poslanca. Zgodilo se je, da se je popraševalo, kam, v katero občino da neki bolnik spada, kajti tisti človek je bil v Celovski bolnišnici. Prašali so nekoga župnika, in ta je pisal sosednemu župniku, in ta slednjič nekemu županu. Ti dopisi pa so bili slovenski. V tej slovenski nagoti so prišli tudi pred deželni odbor. Ta pa je zavoljo tega pisal dolgo pismo na deželno vlado, v katerem pravi, da na Koroškem ne sme biti dovoljeno slovensko dopisovati (Čujte! čujte! na desni), da so farne bukve — brž so bili s temi pri rokah — javna pisma, in da ima deželni odbor pravico tirjati, da se ta javna pisma spisujejo v nemškem jeziku. (Posl. dr. Trojan: Tako se Avstrija poslovanjuje!) Na dalje so se upirali — in to vse zavoljo tistega bolnika, o katerem ni bilo znano domovinstvo — zoper pisavo imen s slovenskimi črkami. Na imenu „Vilčnik“, o katerem sem prej govoril, hočem razložiti, kaj so s tem mislili. To ime je slovensko in se pravilno piše s sedmimi črkami; po koroški pisavi pa bi se moralo pisati s dvanajstimi črkami (Wieltschnigg).

Reklo se je, da je spremenjena pisava nevarna za rodbinske in dedne pravice; deželna vlada je deželnemu odboru prav dala v tej skrbi in rekla: „Ta pisava imen bi znala imeti neljube nasledke v dednih pravicah.“ V latinskih šolah so nas včasih profesorji, ki o pravdarskih rečeh navadno ne razumejo dosti, svarili, naj ne spreminjamo svojih imen, da nam ne uide dedščina za kakim bogatim stricem v Ameriki. Zdaj pridejo pa še koroški juristi in govorijo ravno tako! Pa dedno pravo sloni na drugih podlagah, kakor pa pisavi imen. Nadalje pravi deželna vlada, da spadajo farne knjige pod državno upravo, in ker je uprava na Koroškem nemška, zato morajo tudi matrike nemške biti. (Čujte! čujte! na desni.) Po katerih postavah pa? Jaz ne vem, po katerih. Morda imajo Korošci svoje posebne državno-osnovne postavbe? (Posl. Gregr: Skrijevaj!)

In kako se obnaša deželni predsednik proti Slovincem v svojem uradnem listu („Celovčanki“)? Če dobim sploh kak odgovor, bo ta, ki smo ga že slišali iz ust g. ministerskega predsednika, da namreč g. deželni predsednik ne more biti za vse odgovoren, kar stoji v uradnem listu. To si človek tudi lahko drugače misli. Gotovo si človek tudi lahko misli, da, če ravno vlada uradne liste le obiskuje, kakor je g. minister rekel, lahko vlada ta pogoj stavi, da list vsaj sovražno ne sme pisati proti tako številnemu prebivalstvu, kakor je slovensko na Koroškem. Lani sta dva mojih rojakov tukaj posebno vneto razkazovala, kako neprapravnó

so uravnane koroške šole za Slovence. Proti temu govoroma so se nabirale po deželi protiizjave, in „Celovčanka“ je te izjave ne samo s pravo slastjo naštevala, ampak vselej od besede do besede natisnila, in bolj glasne stavke, kjer je govor o zunanjih hujskačih, je tiskala z razprtimi črkami in s tem pokazala, da so te izjave po njenem okusu. In kako je s tem ustregla drugim listom, tako „Tagespošti“ v Gradcu in „Freie Stimmen“ na Koroškem, to vidim iz dostavka, ki sem ga bral v „Freie Stimmen“ od dne 24. oktobra 1888. Tam stoji o teh izjavah (bere):

„Zoper slovenske hujskače dohajajo se zmirom izjave občinskih in šolskih svetov. Uradni list jih prinaša v kapljicah, na veselje vsem, ki deželi res dobro hočejo, in na jezo slovensko-klerikalnej stranki.“

To je pohvalno spričevalo, kterega daje list „Fr. St.“ deželnemu uradnemu listu. Ta uradni list pa o tem nič ne vé, da je bil g. Einspieler nedavno voljen za deželnega poslanca, in da so se vsi Einspielerjevi volilci podpisali za slovensko šolo; uradni list nič ne vé, da je na stotine občin* prosilo za slovensko šolo (posl. dr. Steinwender: Oho!), kterih prošnje ležijo tukaj v šolskem odseku in čakajo na odrešenje; ta uradni list nič ne vé, da nam so iz 56 občin došle zahvale (Res je! na desni), da se potegujemo za koroške Slovence, ki nimajo svojega poslanca. (Res je! na desni.) Ta uradni list piše o uspehih ljudske šole tako (bere):

„Iz tega poročila izvemo, da je ravno v slovenskih in mešanih okrajih, namreč Velikovec, Beljak, Celovec, St. Mohor, največ takih, ki znajo pisati in brati. To najboljše zavračuje tožbe zunanjih poslancev, ki so v zbornici poslancev tožili, da se slovenski otroci v koroških šolah ne naučijo pisati.“ (Posl. dr. Trojan: Čujte!)

Ja, gospodje, pisati se že naučijo, pa po slovensko ne. Jaz imam neovrgljive dokaze v rokah, pismo v slovenski besedi, ki je pa pisano z nemškimi črkami. (Čujte! čujte! na desni.)

Ali ima tako branje in pisanje kako vrednost? Nemščine se niso naučili, sicer bi v nemški besedi pisali, slovensko pisati se pa niso učili — dokaz je to pismo — tedaj najbrž tudi nič ne berejo, tedaj jim je pot zaprta do daljše izomike v svojem slovenskem jeziku, kterega edinoga razumejo. (Posl. dr. Trojan: Žalostno!) Tudi g. učni minister ne more reči, da bi bil to namen ljudske šole.

Lahko bi pokazal še drugo pismo; to je pa nemško pisano; to je res čudna nemščina v tem pismu. Pa to bi nas preveč zamudilo. Po tem obnašanju oblastnij, deželnega predsednika in uradnega lista se lahko spozna, s kakim očesom gledajo koroške oblastnije na tistega, ki svoje materne besede in svojega rodu noče zatajiti; jaz si namreč mislim v prvi vrsti omikanega in v javni službi stoječega Slovence. Gospodje, na take gledajo na Koroškem kakor na hudodelnike; oni stojijo, če ne pod policijskim, pa vsaj pod političnim nadzorstvom, in o nekem rodoljubu, ki stoji na Koroškem v političnem boju, pripoveduje se splošno, da imajo žandarji ukaz, paziti nad njim, kaj dela, kaj govori in s kom si dopisuje. (Čujte, čujte! na desni.) Morda se bo reklo: „Te reči niso dokazane ali se ne dajo dokazati.“ Jaz pa pravim: zadosti žalostno je, da imamo v Avstriji deželo, v kateri morajo ljudje v takih razmerah in stiskah živeti.

* Gosp. poslanec mislil je reči: „farnih občin“.

„Tam na Karavankah (Ljubel) je vaša meja, tustran Karavank nemate vi Vindišarji nič opraviti!“ tako kliče Slovincem deželni predsednik. (Čujte, čujte! na desni. — Posl. dr. Steinwender: Kje? kedaj?) Prašajte gospoda deželnega predsednika, on bo že vedel, kedaj je to rekel. (Posl. dr. Steinwender: Pa res to ni!) Jaz vprašam: Ali se take besede spodobijo za deželnega namestnika tistega cesarja, ki vse narode enako ljubi? Ali se take besede spodobijo zastopniku vlade, ktera je na svojo zastavo zapisala enako pravico za vse in ktero mi tukaj na vso moč podpiramo? (Smeh na levi.) Mi poslanci slovenskega ljudstva, naj že prebiva kjerkoli, imamo njegove koristi pred očmi in se ne pustimo s tem ostrašiti, da se nam nasproti kliče, da nismo zastopniki koroške dežele. Mi hočemo ljudem pomagati in storimo, kar moremo. Stavili smo predlog, kateri se nam je v javnosti že večkrat oponašal; ta predlog pa meri le na to, da bi koroški Slovenci dobili tukaj vsaj enega poslanca. Koroška je izgledna dežela za liberalce, ona šteje devet poslancev in vsi sedijo na liberalni strani; koroški Slovenci pa nemajo tukaj nobenega poslanca, tudi konservativnega Nemca ni nobenega tukaj iz Koroške. V resnici je tedaj Koroška najbolj liberalna dežela, pa seveda je to liberalizem, kakoršen je današnji dan v navadi, treba ga je vzeti *cum grano salis*.

Ta predlog smo tedaj stavili, in ni se reklo, da je krivičen. Pa reklo se je, da mi kalimo mir in da nosimo prepir v deželo. Gospoda, dovolite mi nekaj besed, da povem, kakošen je ta „mir“ na Koroškem.

Na Koroškem obstoji slovenska družba sv. Mohora, ki ima namen, izdajati podučne, kratkočasne in versko-nravnne knjige v slovenskem jeziku. Ko sem zadnjič o tej družbi govoril, štela je 35.000 udov, zdaj jih šteje pa že 45.000. Ta družba daje svojim udom 5 do 6 večjih ali manjših knjig, za vse slovensko prebivalstvo četrta milijona knjig, in samo na Koroškem jih razdeli okoli 20.000. To je gotovo kulturni zavod prve vrste (klici na desni: Tako je!), za ktereга nas zavida celó vse nemško prebivalstvo, in ta zavod je trn v peti koroškim Nemcem; kajti to je pokazal dr. Traun, ki je pred nekimi leti v deželnem zboru interpelacijo stavil zavolj te družbe in jo je hotel odpraviti. (Posl. dr. Vitezič: Čujte!) Pa še drugi izgledi bojo pokazali, kakšen „mir“ je na Koroškem. Zajemal bom iz virov, ki ne morejo biti sumljivi, ker prihajajo iz trdo nemškega stališča. Ko je neki trgovec v Št. Vidu v „Celovčanki“ iskal učenca, ki bi znal nemško in slovensko, pisale so „Fr. Stimmen“ (bere):

„Slovenska propaganda. Človek bi mislil, da se mu sanja. (Čujte, čujte! na desni. — Posl. dr. Trojan: To je prenašljivost!) Neki, v starem koroškem glavnem mestu, v Št. Vidu, naseljeni trgovec z imenom Obleschak, išče v „Celovčanki“ učenca, ki zna nemško in slovensko. (Posl. dr. Trojan: To je prenašljivost! — Klici na levi: Tiho! — Dr. Trojan: Jaz branim govornika!) Zastonj se oziramo po slovenski okolici tega starega nemškega mesta, pa gosp. Obleschak bo to boljše vedel in gotovo bo delal dobre kupčije s Slovenci v Št. Vidu. Za tamošnje Nemce pa se bojo našli tudi kakšni nemški trgovci.“

Ko je jeseni lanskega leta neko Ljubljansko društvo obhajalo neko slavnost, udeležila se je te slavnosti tudi deputacija Korošcev, in o tem je pisala, da navedem drug vir, Beljaška „D. Allgem. Zeitung“ (bere):

„Sokolove slavnosti se je udeležila tudi deputacija Beljaških Slovincov. Tu se že vse jenja. (Čujte, čujte! in glasen smeh na desni.) To je vrhunec predrznosti. (Čujte, čujte! na desni.) Bila pa sta v tej deputaciji neki profesor latinških sol, ki je kot slovenski agitator že do sitedga znan, in neki tukajšnji trgovec. Temu trgovcu, ki mu nemški zrak menda ne ugaja, bi svetovali, naj se rajši preseli v krasno Ljubljano. To bo le njemu v korist. Kajti tukajšno prebivalstvo, ki je zgolj nemško, se svoje narodnosti zmirom bolj zaveda in bi se vtegnilo odločiti, rajši kupovati pri nemških trgovcih, kakor v taki prodajalnici, ktere lastnik je znan nasprotnik naših teženj.“ (Posl. dr. Trojan: To so hujškači!)

Tak je „mir“ na Koroškem. (Klici na levi: Časniki!) Res, tak je, če sodimo po časnikih, kakor se meni nasproti kliče. Ko se je pa neka občina, ktero so prej Nemci vladali, prelevila in dobila slovenski zastop, zagnali so grozen vrišč in hrup in nam pokazali koroški „mir“. Mislim namreč na občino Šteben na Zili. Slovenci so zmagali pri občinskih volitvah, in po tej zmagi je šla tudi podružnica nemškega šulferajna rakom žvižgat. Dokler je imela občina nemško-liberalen zastop, spoštovali so „omikane“ kmete. V nekem poročilu o tamošnji podružnici nemškega šulferajna berem: „Kmetje v Štebnu, zvesto udani svoji slovenski materni besedi, imajo resnično spoštovanje do nemškega duha in nemškega jezika.“ Zdaj je pa vse drugače. Občina je prišla v slovenske roke, in zginila je podružnica nemškega šulferajna. (Posl. prof. Šuklje: Je morala zapreti.) Zdaj so začeli te kmete imenovati pijance (smeh na desni), pobožne klečepłaze, babjeverce itd. Vse te reči pripovedujejo „Freie Stimmen“ g. deželnemu predsedniku v „odprtem pismu“ (Čujte! na desni), ktereга konec se tako glasi (bere):

„Prebivalstvo bo zmirom na straži, da zavrne zunanje nemirneže — (to smo najbrž mi) —; pa proti notranjemu sovražniku, ki po noči in skrivaj nemir seje, tudi vsa ljudska pazljivost nič ne opravi. Tu mora vmes poseči tista oblast, ktere je v skrb izročeno blagostanje dežele. Tedaj se obračamo do Vašega visokorodja, ki ste pokazali toplo srce za Koroško, kedar je prihrula nesreča in beda, in kedar je sicer tako žilavi Korošec že obupati hotel. Pri takih žalostnih prilikah smo spoznali Vašo skrbnost. (Klici na desni: Aha!) Posezite tudi zdaj vmes, ko preti druga nesreča (Čujte! in smeh na desni); kajti nesreča bi bila za deželo, ko bi se drugodi posnemali Štebenice, ko bi se oznanjal punt in prepir v krajih, kjer je zdaj blagonosen mir. Potem bi bilo posredovanje prepozno, in odgovornost bi padla na tiste, ki so se neodločno obotavljali, ko bi bila zadostila le ena beseda iz njihovih ust.“ (Smeh na desni. — Posl. dr. Trojan: To je svoboda!)

Kaj se tukaj zahteva od koroškega deželnega predsednika? (Klici na desni: policija!) Res, policijo kličejo na pomoč, in deželni predsednik naj se tako poniža, da postane agent za nemški šulferaj. (Posl. dr. Trojan: In da bi nemške manjšine vladale!)

Če se ima tedaj slovensko ljudstvo boriti s takimi razmerami, kakor sem jih naštel; če se ima boriti z neprijaznostjo vseh oblastnih in s časniki; potem je to slovensko ljudstvo res občudovanja vredno, da proti takim silam vendar še včasih zmaga. Potrebno pa je, da koroški Slovenci vendar dobijo kakega poslanca; in ko smo tukaj tak predlog stavili, ogovoril nas je Beljaški poslanec (dr. Steinwender) s temi besedami: „To vtikanje kranjskih gospodov v naše reči jim ne bo nič pomagalo. Tukaj na Dunaju v državnem zboru zamorete staviti take predloge, kakor ga je gosp. dr. Ferjančič, če se nič ne zmenite za to, če vas bojo zopet zavračali koroški Slovenci. V deželo priti

vam pa ne bi svetoval. (Čujte, čujte! na desni.) Naši „Vendi“ (Slovenci) so dobri ljudje, če bi pa čutili, da jih skušajo zunanji agitatorji nahujskati zoper nemške rojake, znali bi kedaj postati tudi prav sitni.“ (Čujte, čujte! na desni.)

Gospôda moja! če stoji kaj tacega v „Freie Stimmen“, ne bom se temu čudil, in res sem to že bral v tistem listu. Da se pa tako govori tukaj v tej hiši, kjer smo na postavnih tleh stavili svoj predlog, kjer je gospodom na prosto voljo dano, ali ga hočejo potrditi ali zavreči, da se nam tukaj na postavnih tleh odgovarja s pestmi in tepežem, in da se nam kaj tacega obeta, ako bi na Koroško prišli, kaj tacega vendar ni bilo pričakovati. Če pridemo na Koroško, kar tudi storiti mislimo (Dobro! klič na desni. — Posl. dr. Steinwender: Le koj, le koj!), ne bomo prišli k temu gospodu poslancu in njegovi stranki, ampak prišli bomo k tistim, ki so prosili za slovenske šole in ki so nam hvaležni za to, da se za nje potegujemo (Posl. Ghon: Da boste prav hujskali!), in k tistim tisočim, ki dobivajo in prebirajo knjige od družbe sv. Mohora; pa ne verujem, da bo imel kdo žalostni pogum, da bi nas motil z nahujskano druhaljo, s pestmi in poleni, kedar se bomo razgovarjali s svojimi rojaki in somišljeniki. (Posl. Šuklje: Saj se tudi ne bojimo, hvala Bogu! — Posl. dr. Trojan: To so lepe reči! — Glasen smeh na levi.)

Prej ko se poslovim od Štajerske in Koroške, hočem še ponoviti, da se mi ne zdi prav, da vlada vse tako pri starem pusti, morala bi vendar odstraniti največje ovire, da bi se sprava med národi dosegla. Nj. svetlost g. ministerski predsednik je rekel, da skuša vlada stvari tako obračati, da se spravi pota ogladijo. Če pa vlada že leta in leta mirno gleda, da oblastnije tako postopajo, potem moramo reči, da si ona ne prizadeva dosti, da bi njene besede res tudi v veljavo stopile.“

Gosp. poslanec je v svojem temeljitem govoru pojasnil tudi razmere na Štajerskem in Primorskem, ter obnašanje okr. glavarja v Postojni. Pokazal je, kako se štajerskim Slovincem treba boriti za slovenske šole in za besedo v okrajnih zastopih, in kako se na Primorskem podpira laški živelj, na kvar sami državi in v pohujšanje zvestih Italijanov. Vendar nam prostor ne dopušča, da bi priobčili celi govor. Kar pa je g. dr. Ferjančič rekel o koroških razmerah, smo vse navedli, in vemo, da bodo koroški Slovenci hvalo vedli možatemu gospodu poslancu. Slava mu!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Št. Jakoba v Rožni dolini. Danes zjutraj na god sv. Jožefa je po petletnem mučnem bolehanju preminul č. g. Valentin Lesjak, bivši dekan in župnik Dvorske fare, na očetovem domu v Svetnah. Rojen dne 20. julija 1833 je bil dne 25. julija 1856 v mašnika posvečen in je leto pozneje nastopil pastirsko službo. Pastiroval je kot kaplan v Št. Martinu nad Beljakom, na sv. Višarjih, pri sv. Križu na Peravi, v Beljaku, kot provizor v Štebnu pri Bekštanju in kot župnik v Dvoru, kjer mu je bila izročena tudi čast dekanijskega predstojnika za zgornji Rož. L. 1883. se ga loti prehudá bolezen, proti kateri, žalibog, ni bilo človeške

pomoči. Revež trpin se je odpovedal l. 1884. dekaniji in Dvorskej fari in prebival na rojstnem domu v Svetnah, kjer je mili Bog rešil ubogega trpina prebritkega trpljenja in na god patrona umirajočih zvestega svojega služabnika poklical k sebi. Povsodi, kjer je za čast Božjo vneti duhovnik pastiroval, ga je vse spoštovalo in častilo, kar je tudi v polnej meri zaslužil. Blaga duša naj bude vsem nekdanjim sošolcem, prijateljem in farnim ovčicam v molitev priporočena!

Od Zile. Dne 14. marca okoli 10. ure začelo je goretí v Smešivčah (Michelhofen). Ogenj se je sila hitro razširil, tako da je bila v enej uri cela vas v ognju, razun dveh hiš, dveh stogov in kapelice. Požarne brambe iz Smerč, Čajne, Bistrice itd. so si sicer prizadevale, pa vse zastonj. Štiri kmetije z blagom in trije kajžarji so pogoreli, tudi nekaj svinj in goved. Škoda znaša okoli 30—40.000 gld. Vzrok ognja se ne ve gotovo; prej ko ne je kriva hudobna roka. Sila je velika, pomoč silno potrebna, ker nekatere družine so komaj rešile golo svoje življenje!

Iz Kanalske doline. (Ne smešite cerkvenih obredov. — Žalostna smrt.) V neki vasi naše doline se je zgodilo pustni torek nekaj prav žalostnega. Med pustnimi norci, ki so pust pokopavali, je bil malovreden človek, ki se je celó predrznil smešiti cerkvene obrede pri pogrebih. Obkel se je kakor škof in tako svoje neslane burke uganjal. Prej so se godile tako žalostne reči le po mestih, kjer je veliko nevernežev. Da se pa zdaj uganja tako bogokletstvo tudi že po vaseh, je silno žalostno znamenje. Slovenski kmetje, ki ste bili zmiraj pobožni in bogaboječi, stopite takim garjevim ovcam, ki okužijo tudi druge in spravijo celo pridno vas v slabo ime, možko nasproti! — Nekaj enakega se je godilo, kakor pripovedujejo časniki, tudi v Labudu pri spodnjem Dravbergu. Razuzdana druhal je hotela napraviti veselo-igro, spremenila se je pa v strašno žalo-igro. Tudi tam so pust pokopavali in cerkvene obrede smešili. Eden izmed pustnih norcev, mož v najboljših letih in trdne postave, je hotel biti „pust“, ktereга imajo pokopati. Da bi ga djali na pare, leže znak na klop. Ko so ga hoteli vzdigniti, je bil pa — mrlič. Spoštujte cerkvene obrede in ne smešite jih!

Iz spodnje Ziljske doline. (Služba okrajnega zdravnika) za Št. Štefan v Ziljski dolini in okolico je razpisana. Zdravnik dobi letne plače 700 gld., in sicer 300 gld. iz deželne zaloge in 400 gld. od treh občin. Spodnja Ziljska dolina je slovenska in ker bo tedaj imel naš zdravnik opraviti večinoma s Slovenci, zato želimo, da bi nam c. kr. okrajno glavarstvo v Šmohoru priskrbelo zdravnika, ki je zmožen tudi slovenskega jezika. Akoravno c. kr. okr. glavarstvo tega pogoja ni pristavilo, ko je službo razpisala, vendar upamo, da bo blage volje ustreglo naši pravični želji.

Iz Podkloštra. (Liberalizem pojedá svoje lastne otroke.) V predzadnji številki „Mira“ smo poročali, da je napravila šolska oblast preiskavo zoper podučitelja P. v Tinjah, ki je očitno Boga tajil. Zadelá ga je zaslužena kazen. Poroča se nam, da je omenjeni učitelj odpuščen iz službe. Saj tudi takim učenikom svoje otroke nihče ne more prepustiti v vzgojo. Tako pojedá liberalizem in brezverska šola svoje lastne otroke. — V

državnem zboru je lansko leto nek konservativni poslanec govoril dokaj resnične besede o sedanji šolski uredbi ter je omenil, da mladi novošegni učitelji nikakor ne podpirajo starih in skušenih vzgojiteljev, ki se trudijo otrokom vcepiti ljubezen do vere in krščanskega življenja in da jim le pogostokrat nasprotujejo. Mladenci, ki se pripravljajo za učiteljski stan, pravi omenjeni govornik, so v učiteljskih preobloženih z mnogimi predmeti. Zraven se opuščajo vse, kar bi opominjalo in nagibalo h krščanskemu vedenju. Vsakemu cerkvenemu vplivu se izogibajo. Gojenci, ki se v učiteljskih izsolajo, se šopirijo s svojo površno učenostjo ter se čutijo v svoji službi neodvisne od cerkvene oblasti. V sreču nimajo verskega čuta; lepo krščansko vedenje je pa njih slabost. Kedar pridejo med svet, so vsled tega preslabi, da bi se mogli ustavljati naukom in vabljenju posvetnjakov. Konečno jim je zoperna vsaka krščanska vzgoja v šoli. Krivi tega pa niso mladi učitelji, ampak samo in edino šolske postave in današnji način, po katerem se izpeljujejo. Ne samo v ljudskih, ampak tudi v srednjih šolah in učiteljskih premalo skrbijo za to, da se navadi mladina lepo krščansko živeti. To pa se bo tako dolgo godilo, dokler vzgoja ne bo imela enake veljave, kakor pouk in dokler ne bo imela cerkev oni vpliv na izrejo otrok, ki ji gre po cerkveni in naturni postavi. — To so besede državnega poslanca. Mi pristavimo le še to, kar je pisal „Mir“ o ravno tej zadevi l. 1886., ko so napravili na Dunaju pri ministerstvu posebno enketo, ki se je imela posvetovati zastran učiteljskih pripravnic in h kateri je bil tudi povabljen naš c. k. deželni šolski nadzornik gosp. dr. Gobanc. Tedaj je pisal „Mir“: „Mi katoliški Slovenci in z nami cela konservativna stranka imamo zastran učiteljskih pripravnic marsikaj na sreču. Iz teh pripravnic dobivamo svoje učitelje, katerim izročujemo svoje največje in najsvetejše blago: nedolžne, ljube otročiče. Srčno želimo, naj bi se naši otročiči v naših šolah izrejali za verne katoličane, za zveste Avstrijance, vrle Slovence in omikane državljane. Zatorej želimo iz celega srca in gospode strokovnjake lepo prosimo, da bi dobro premišljevali in črno zadeli, kar je pri pripravnicah treba v verskih in narodnih zadevah. Od vseh strani nam dohajajo britke pritožbe, da krščanski duh pri novošegnih učiteljih očitno pojemlje in da se pri njih vidi nekaka nevolja in mrza do slovenskega jezika. Da se zastran tega marsikaj preuredi, je skrajna potreba in največja sila.“ — Mi dostavimo le še nujno prošnjo do državnih poslancev: Priskrbite nam prej ko mogoče boljše, versko šolo!

Iz Dravograda. (Občni zbor posojilnice in bralnega društva.) Zborovali smo na pustni pondeljek in prišlo nas je mnogo vkup; posebno z veseljem pa smo pozdravili mile goste iz daljnih krajev, ki so nas počastili kot odposlanci Djekšanske in Podjunske posojilnice; prišli pa so tudi možje iz spodnjega Roža in celovške okolice, da vidijo poslovanje in uredbo naše posojilnice in potem doma tudi take zavode ustanovijo. Načelnik g. Rous je navzoče lepo ogovoril in jih spodbujal k bratovski vzajemnosti. Račun je bil v najlepšem redu in se potrdil. Odboru se je izrekla zahvala. Vsi odborniki so bili vnovič voljeni, le g. Rous je

odstopil, ker zaradi prevelike oddaljenosti ne more več načelnik ostati. Namesto njega je bil izvoljen g. Dom. Kotnik, župan v Tolstem Vrhu. Odbor se shaja vsak prvi četrtek v mesecu. Tudi bralno društvo si je izvolilo g. Kotnika za predsednika. Bukev je še precej, da bi se le pridno prebirale! Prav vesela je bila potem prosta zabava. Pokazala se je srčna vzajemnost slovenska. Zastopniki posojilnic so si v roke segli, da si hočejo posojilnice druga drugi brez dobička pomagati. Zastopanih je bilo pet posojilnic, namreč tri že obstoječe in dve, ki se imate v kratkem ustanoviti. Želeti je, da pristopijo k tej zvezi bratovske vzajemnosti še Plajberžka, Št. Jakobska in Bekštanjska. Gospod Rous je bil naprošen, da v tej reči posreduje. Ta vzajemnost je potrebna; kajti mi imamo na Koroškem večidel majhne posojilnice, ki bi same brez pomoči težko obstale. Konečno se zahvalimo č. g. proštu Hofmajerju za njegovo darežljivost in gospodoma Fr. Kogelniku in M. Kovaču za nju požrtvalno in trudapolno sodelovanje pri obeh društvih. Spomnili smo se tudi naše družbe sv. Cirila in Metoda, nabrali lepo svotico in jo položili v posebno skrinjico sv. Cirila in Metoda, katero nam je podaril g. dr. Hrašovec. Bog daj posojilnici in bralnemu društvu najboljši uspeh!

Od Drave. (Tabor v spodnjem Rožu.) Mnogi rodoljubi spodnje rožne doline se resno pogovarjajo, da bi letos tam napravili tabor ali ljudski shod. Razgovarjali bi se o slovenski, verski in šestletni šoli, o posojilnicah in Ciril-Metodovih podružnicah, o ljubeljski železnici in o drugih kmetijskih in gospodarskih vprašanih koroških Slovencev ter posebno še o razmerah spodnjega Roža. Ker nam je pomoč slovenskih rodoljubov zagotovljena in imamo v Št. Janžu izvrstnega, rodoljubnega župana, ki bo skrbel za mir in red, zato je upati, da se bo ta misel prav dobro posrečila in da napravimo za koroške Slovence imeniten in slovesen dan, kterege se bojo še dolgo spominjali, in ki vtegne mnogo pripomoči, da se med nami bolj obudi narodna zavest. Na noge toraj Rožani, pripravljajmo se za ta dan! Pogovoriti se nam je treba o naših potrebah in pokazati moramo, da si hočemo sami pomagati. Nemški „Bauernbund“ napravlja svoje shode tudi po raznih slovenskih krajih naše dežele in hoče begati nas in naše somišljenike; mi pa napravljajmo po slovenskem Koroškem tabore, na katerih se bomo razgovarjali o naših težnjah in potrebah.

Iz Kotmarevesi. (Osnujmo si posojilnico!) Iz začetka se je mislilo, da bi kazalo napraviti skupno posojilnico za celo Celovško okolico. Po nekolikem prevdanku smo pa spoznali, da to ne gre. Pokrajina je preobširna, moralo bi biti mnogo odbornikov, da bi bile zastopane vse fare in občine, in težko bi bilo skupaj spraviti toliko odbornikov, da bi mogli storiti veljaven sklep. Odborniki bi ne poznali ljudi, in ko bi se pisalo zaupnim možem, treba bi bilo večasih 14 dni čakati na odgovor. Tudi je v Celovecu malo takih rodoljubov, da bi imeli čas, opravljati vse pisarije tako velike posojilnice. Bolj kaže tedaj, da se okolica razdeli, in da se napravite za sedaj dve posojilnici: ena kje na spodnji Krki za Grabštanj, Medgorje, Podgrad, Pokrče, Šmihel, Tinje, Št. Tomaž, Timenico, Št. Jakob, Podkrnos, Žrelec in Radiše; druga

pa v Kotmarivesi za Žihpolje, Golšovo, Vetrinj, Kotmaroves, Hodiše, Otok in Bilčoves.* Na severnem bregu Vrbskega jezera, v Dholici, Poračah, Krivi Vrbi itd. stojé stvari za nas še tako slabo, da za zdaj še ni misliti na take narodne naprave. Posojilnica v Kotmarivesi, mislim, da se bo kmalu oživila. Da so nam posojilnice potrebne, je „Mir“ že dostikrat razložil. Kdor hoče iz Celovške hranilnice kaj vzeti, ima stroškov blizo sto rajniš. Majhen denar na posodo vzeti tedaj tam ne kaže. Kdor pa potrebuje le 50 ali 100 rajniš, jih dobi pri posojilnici brez vseh stroškov. Za kmeta ni dobro, da bi se preveč zadolžil; včasih pride pa še najboljši gospodar v zadrego, in takrat mu bo posojilnica rada pomagala. Pa tudi posli bojo svoj zaslužek rajši v posojilnico nosili, ker dobijo nekaj več obrestij. Povabim tedaj vse posestnike našega kraja in sosednih far, kedar se bo pri nas posojilnica ustanovila, naj vsi pristopijo, da bo blagajnica tudi že koj s početka dosti močna.

Iz Podjunske doline. (Nemško-liberalna nestrpnost. — Svoji k svojim.) Vsak koroški rodoljub gotovo pozna in spoštuje ljubeznivega in požrtvovalnega rodoljuba g. Hočevarja, lekarja v Velikovu. Obžalovanja vredna je nestrpljivost naših Nemcev, ki je kriva, da nas hoče ta gospod v kratkem zapustiti. Velikovški nemško-liberalci ga tako sovražijo in hujskajo proti njemu, da si skoro še življenja ni več svest med njimi, zato je baje službo odpovedal. — Velikovčanom je take nestrpnosti pač potreba! Kaj bi neki počeli, ko bi jim Slovenci ne nosili svojih grošev? To si bomo Slovenci dobro zapomnili in bomo hodili le k slovenskim trgovcem in krčmarjem, pa tudi k takim poštenim Nemcem, ki nas ne zaničujejo in tudi našo slovensko besedo spoštujejo. Liberalnih zagrizencev in nemškutarjev pa se ogibajmo! O svojem času imenovali bomo v „Miru“ imena vseh onih gospodov, ki so si nasproti g. Hočevarju s svojim hujskanjem stekli posebnih zaslug. Hujskači naj pridejo na dan, da jih ljudstvo spozna ter se po njih prepriča, kdo da kali mir na Koroškem. — O naših žalostnih razmerah in o Velikovških veliko-nemških kričačih pa Vam bodem poročal prihodnjič še kaj več in obširneje.

Iz Marnberga. (Posojilnica. — Šola.) Tukaj se je ustanovila posojilnica. Poslovati je začela s 1. svečanom 1889. Da je bila res potrebna, kaže nje veliki promet v tej kratki dóbi. Ni minul še celi mesec njenega obstanka, in imela je že 12 tisoč goldinarjev prometa. Uradni dan ima vsaki četrtek. Rešila je že nekega slovenskega kmeta, kteremu je hotel neki Nemeč vse prodati. — Nam štajerskim Slovencem v Marenberžkem okraju se ne godi nič bolje, kakor vam Koroščem. Šole so todi razun ene ali dveh vse nemške. Učitelji bojda niti ne razumejo našega jezika. Slovenski otroci hodijo po dve, tri leta v šolo, pa se še brati ne naučijo. Zaprti so včasih, pa ne vejo zakaj. Nek kmetiški fant, ki je šoli že odrastel, mi je pravil, da je bil večkrat kaznovan, dokler se ni naučil nemščine. Včasih so rekali, da se dobro blago samo hvali; reč pa, katero je treba toliko vsiljevati in po-

nujati, ne bo imela tolike vrednosti, kakor nje prodajalci vpijejo. Slovenci na mejah smo pač siromaki, pa vztrajajmo v poštenosti, enkrat bo že Bog obrnil, kakor je prav.

Kaj dela politika.

V državnem zboru se je veliko govorilo, ko se je pretresal državni račun. Stroškov je 540, dohodkov pa 543 milijonov gld. Pa o teh se je malo govorilo, toliko več pa je bilo drugih pritožb iz vseh dežel. Nemci tožijo, da jih stiskajo Čehi; Rusini tožijo, da jih stiskajo Poljaki, in Slovenci tožijo, da jih stiskajo Nemci in Lahi. Za nas koroške Slovence so se prav možato potegnili slovenski poslanci dr. Poklukar, Šuklje in dr. Ferjančič. Prišel bo pa gotovo še kateri drugi na vrsto, ker razgovor o šoli še ni bil končan, ko smo to pisali. Kolikor bo le prostor dopuščal, bomo v „Miru“ ponatisnili govore slovenskih poslancev, vsaj v toliko, kar se zadevajo nas Korošcev. Danes začnemo z izvrstnim govorom gospod dr. Ferjančiča. V 307. seji se je oglasil tudi Ghon in rekel, da vse prošnje za slovenske šole so podpihane od zunaj. To je pa prazno čenčanje; mi Korošci sami spoznamo, da se otroci ne morejo nič naučiti, če ne zastopijo učitelja, on pa njih ne, in ne potrebujemo, da bi nas podučevali o tem še le Kranjci. Tudi je Ghon rekel, da Kranjci le zato tako tiščijo na slovenščino, da bi prišli v koroške službe. Na to se pa lahko odgovori, da nemški mestjani le za to tako tiščijo na nemščino, da bi svoje sinove lahko med Slovence v službe spravili, čeravno se tisti nočejo slovensko učiti. Izučeni Kranjci pa lahko povsod službe dobijo, ker znajo nemško ravno tako pravilno govoriti, kakor slovensko; Nemci pa so navezani le na nemške kraje, ker družega jezika ne znajo. Ali tedaj nemamo mi prav, če pravimo, naj bi se naši mladenči ravno tako izučevali, kakor kranjski, da bi znali dobro slovensko, pa tudi dobro nemško, da bi lahko za službe prosili tako v nemških, kakor v slovenskih krajih? Ako se pa slovenščina tako iz šole izganja, da se otroci še pisati in brati ne naučijo po slovensko, potem ne morejo priti v službe na Kranjskem, spodnjem Štajerskem in Goriškem, ne na Hrvaškem, ne v Dalmaciji, ali Istri in tudi ne v novih naših deželah, t. j. v Bosni in Hercegovini; tedaj jim je pol Avstrije zaprte, le na Nemško bi mogli še iti, ko bi se res dobro nemško naučili, kar se pa v malih šolah nikakor ne zgodi. Sploh pa bomo obširneje odgovarjali g. Ghonu na njegove brezobzirne, žaljive in sramotne napade še v prihodnjem listu. — Slovenski poslanec dr. Poklukar se je v svojem govoru spominjal koroških Slovencev in vlado prosil, naj vendar gleda na to, da bojo g. deželni predsednik in druge oblastnije držale se postav in ne ovirale ravnopravnosti slovenske na šolskem polju. Slava in hvala vsem slovenskim poslanecem, ki se, zdaj ta, zdaj drugi, tako možato potegujejo za naše pravice! — Izmed nemških konservativcev je najbolje govoril dr. Ebenhoch, ter rekel, naj bodo v Avstriji vsi narodi bratje med seboj, naj imajo vsi enake pravice. Ta je možka! — V Celji bodo imeli te dni, 27., 28.

* Mi se nikakor ne strinjamo z mislijo gospoda dopisnika, ker smo prepričani, da bi najbolje bilo, ako bi se za celovško okolico ustanovila hranilnica in posojilnica s sedežem v Celovcu.
Op. ured.

in 29. sušca, volitev okrajnega zastopa. Vojska bo huda, Slovenci in Celjski Nemci se že pripravljajo na vso moč.

V zunanji politiki je najbolj imenitno to, da je srbski kralj Milan odstopil in krono prepuštil svojemu sinu Aleksandru, ki je še le 13 let star. Namesto mladega kralja bodo vladali Ristič, Protič in Belimarkovič. Nekteri listi mislijo, da je to rusko maslo, da so ruski državniki Milana k temu prisilili. To je pa malo verjetno, ker ruski listi pišejo, da niso nič zadovoljni s tem preobratom in da bi bili rajši videli, da sta vlado prevzela kraljica Natalija in prejšni metropolit Mihajl. Resnica je najbrž to, da si je Milan želel mirnega in zložnega življenja, kterege na srbskem prestolu ni treba iskati; in tem rajši je odstopil, ker ve, da ga ljudstvo ne mara. — Ko se je v Bukareštu to zvedelo, začeli so tudi tam pihati zoper kralja Karola, kajti Rumunci ne marajo za njega, ker je Nemeec in protestant in vlada le po Bizmarkovi komandi. Prav na trdnem stolu kralj ne sedi. — Na Laškem so trije ministri odstopili, pa ostal je Crispi, zakleti nasprotnik sv. cerkve. — Francoska vlada je začela preganjati „ligo patrijotov“, to je po naše „zvezo domoljubov“; s tem hočejo Boulangerju tla spodkopati. Zatirati pa tako zvezo, ki šteje 250.000 možkih udov, zdi se nam nevarna reč. Vsekako bomo letos iz Francije slišali mnogo novic. — V Tesinu (Švica) so pri volitvah zmagali katoličani. — Nemci so v Afriki spet zasedli Bagamojo, premagavši Arabce.

Gospodarske stvari.

Od kakošnih dreves in kdaj je treba rezati cepičev za spomladansko cepljenje. Cepič imenujemo oni del drevesa, kterege odločimo od maternega debla in ga potem prenesemo na drugo. Cepljeni del spoji se z deblom, na katero je prenesen in dobiva od njega hrano, kakor da bi ne bil nikdar prenesen. Za spomladansko cepitev potrebne cepiče režemo, kedar miruje rast, zatorej od novembra do marca. Ob navadnih razmerah rabijo za cepiče poganjki zadnjega leta. Drevo, katero nam da cepičev, imej vsa svojstva, katerih treba prihodnjemu mlademu drevesu. Nikdar pa ne režimo cepičev z slabotnega, bolnega, rakavega ali takega drevja, katero rodi slabo sadje, ker s cepiči prenesemo vsa slaba svojstva maternega drevesa na mlado drevo. Mnogokrat slišimo o izvržkih, kar je tudi resnično. Te izvržke pripisujejo starosti drevja, vendar ni to povsem res. Mi menimo, da prihajajo ti izvržki od slabih cepičev, kateri rabijo za pomnožitev. Sadnemu drevju laže preprečimo kako zlo, nego je zdravimo, zato svetujemo rabiti cepiče le od popolnoma zdravih, krepkih, bujno rastočih dreves, katerih sadje je v vseh obzirih dobro rabno. Akoravno lahko režemo cepiče od novembra do marca, vendar sta najboljša za to delo meseca januarij in februarij, ker cepiče izza tega časa laže bolj varno shranimo. Vendar smo mnogokrat prisiljeni cepiče prej rezati, kar pa seveda nič ne škoduje, ako jih pravilno shranimo. Rezatev cepičev zavisna je pa tudi od podnebni razmer; kolikor prej se rast vzbudi, toliko prej tudi reži cepiče. To velja tudi, ako se je bati, da

poškoduje zimski mraz poganjke. Vse cepiče, ktere shranimo za cele tedne ali cele mesece, moramo na vsak način prej rezati, predno začne drevje v meezo iti. Poganjki, kateri imajo že napeto popje, morajo se kot cepiči precej porabiti. („Novice.“)

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Vršijo se dogovori, da se v kratkem ustanovite dve novi posojilnici, ena v Glinjah, druga v Kotmarivesi. Rodoljube teh in sosednih krajev prosimo, naj ne odlašajo s svojo pomočjo, da se stvar dožene v čast slovenskemu imenu. — Dne 13. t. m. bi imela biti pred potniki tiskovna pravda zoper g. Dobernika, urednika „Freie Stimmen“. Ker je pa glavna priča, tožnik č. g. župnik Aleš, tako nesrečno padel, da se je precej močno poškodoval, morala se je obravnava preložiti. — Posojilnica v Dravogradu ima 69 glavnih in 10 upravnih deležev, hranilnih ulog pa za 6568 gld. Nasprotniki so pred zborovanjem raztrosili vest, da se je g. Rous ponesrečil, da tedaj zbora ne bo. Res, je prišlo menj deležnikov. Da jih le ni sram, posluževati se takih pripomočkov! Pri obnem zboru se je tudi sklenilo, naj dolžniki z obrestmi vselej plačajo tudi 10% posojila, da se dolg polagoma zmanjša in izgubi. — Kako potrebne so nemške šole, dokazuje neki dopisnik iz Ziljske doline v „Fr. St.“. On pripoveduje, da je šel neki deček iz Gorij na Vrata po meso, da ga pa ni mogel kupiti, ker mesar na Vratih ne zna nič slovensko, toraj je moral nekoga na pomoč poklicati, da mu je meso kupil. Kolikor je nam znano, so Vrata slovenska vas, in bolj pametno bi bilo, ko bi se tamošnji mesar slovensko naučil, namesto da bi se morala cela dolina zavolj njega nemško učiti. Kaj bi neki rekli, ko bi se kak trdo slovenski mesar ustanovil v Berlinu, ali bi „Fr. St.“ potem tudi pisale, da se morajo vsi Berlinci slovensko učiti, da zamorejo pri njem meso kupovati? Kar si ti ljudje domišljujejo, to že ni več oholost, ampak budalost! — Posojilnico sta ustanovila gospoda Rous in Schwingshakl v Šmartnu na Grobniškem polju med Nemci, in to po načrtu Reiff-eisen. Načelnik je farni oskrbnik g. Schwingshakl. Prav je, da se tudi med Nemci utrdi katoliška stranka. — Sv. birma se bo delila 16. junija v Beljaku, 3. julija v Slov. Plajberzi, 4. jul. v Borovljah, 5. jul. v Selah, 6. jul. v Šmarjeti Rožni, 7. jul. v Možici in 8. jul. v Labudu. — Vrana je otroka umorila v Blatogradu. — V Celovcu sta se sprla neki postrešček z nekim pekovskim pomočnikom. Slednji je prvega močno z glažem ranil. Potem sta šla vsak na svoj kraj: pek v ječo, postrešček pa v bolnišnico. — Požarni straži na Zili so svitli cesar podarili 100 gld. — Puškar Peter Hojnik je bil obsojen na enoletno ječo zaradi nevarnega grozenja. Dve leti težke ječe je dobil hlapec Schweiger zavolj uboja. Gostač Maier pa zavolj nenravnosti poltretje leto. — V Št. Vidskem okraju je neka dekla umorila svojo 5letno hčerko, ker je ni smela pri sebi imeti. Žalosten konec nezakonskega otroka! — Tri leta je dobila tista dekla iz Pustrice, ki je umorila svojega novorojenca. — Velik tepež in to še z noži so napravili šolarji v Kapli pri Dravi. Zdaj se stvar preiskuje pred sod-

nijo v Borovljah. Palica bi bila v šoli vendar še potrebna!

Na Kranjskem. Občini Tribuče so svitli cesar podarili za šolo 200 gld. — Na Dolenjskem še zmirom močno mrjejo za osepnicami (kozami). Samo v Leskovski fari jih je umrlo nad sto. Pa tudi v Žire pri Idriji se je ta bolezen že zatrosila. — Selški občini so svitli cesar podarili za šolo 250 gld. — V Radolici je umrl kiparski mojster Vurnik. V Ljubljani pa se je v večnost preselil znani Dragotin Dežman, učen mož, pa hud nasprotnik Slovencev. Naj zdaj v miru počiva! — Za „Sokolski dom“ so podarili g. Smrekar v Ljubljani 200 gld., g. Šabec v Trstu 100 gld. in češka gospa Neureuter 50 gld. — Ubijalec Resman iz Sostrega je dobil 8 let težke ječe. Naj bi le vse pobijalce tako ostro kaznovali, potem bi jih že minulo veselje do pobojev. — Podsula je zidarja Poharja v Ljubnem in ga tako stisnilo, da je kmalu potem umrl.

Na Štajerskem. Prav lepo knjižico je Slovincem priskrbel č. g. Ivan Skuhala, dekan Ljutomerski. Prestavil je namreč na slovensko dr. Knecht-ove „Zgodbe sv. pisma“. Prestava je pisana v gladki slovenščini. Knjižica ima 47 lepih podob in velja nevezana samo 20 kr., vezana pa 26 kr., toraj je skoro zastoj. Dobi se v zalogi B. Herderja na Dunaju, I. Wollzeile 33. Katehetom bo dobro došla. Ni ga primernejšega darileca za pridne šolarje. — Pošto so dobili v Št. Jurju pod Tabrom. — Za slovensko šolo ste se potegnili občini Sromlje in Kalobje. — Zavolj roparskega umora je na vislice obsojen Fr. Zagoršek iz Slom. — Požarni brambci v Veržeji so svitli cesar podarili 80 gld., oni v Cirkovcah pa 50 gld. — Hišo katoliških rokodelskih pomočnikov bojo zidali v Mariboru. — Osepnice so se prikazale tudi že v Savski dolini, zatrošene iz Kranjskega. — Pri okrožni sodnji v Celji so bili obsojeni: Jože Oset iz Št. Jurja zavolj tatvine na 6 let; Janez Rozman iz Faluda na Ogerskem zavolj tatvine na 4 leta; Schrofl, Schripf, Trutschl, Kraner zavolj goljufije od 10 do 24 mesecev; Fürst zavolj telesnega poškodovanja na 1 leto; Žefa Slanšek, ki je zavdala svojemu možu, na 6 let; Zagoršek iz Kukove, ki je ponaredil sreberni goldinar, na 6 mesecev. — Občina Ponikva si je s svojo prošnjo na ministerstvo pridobila slovensko šolo. Korošci, prosimo tudi mi za slovenske šole!

Na Primorskem. V vodnjak skočil in utonil je 83letni Kablov v Rocolu pri Trstu. — Tatovi ulomili so pri bankirju Bolafju v Trstu in odnesli 15.000 gld. — Neki Babič je v Trstu skočil iz prvega nadstropja na kamnitna tla, da bi se usmrtil, pa se je le neznatno poškodoval.

Po drugih deželah. V Pekingju na Kitajskem so blagoslovili veliko novo katoliško cerkev. — Za boj proti suženjstvu se je na Francoskem že nabralo pol milijona frankov, in oglasilo se je 1500 prostovoljcev. — V Parizu bojo zidali velikansko cerkev v čast presv. Srcu Jezusovemu. Nabranih imajo v ta namen že 20 milj. frankov. — Iz Varšave je bilo iztiranih 400 Judov. Zapustiti jim je Rusijo. — V Maršijeni na Belgijskem je pogorela velika tovarna. Plamen je švigal 200 metrov, na visoko. — Lani je bilo na Ogerskem po raznih blagajnicah pokradenega denarja za cel milijon goldi-

narjev. Omika brez vere nič ne velja. — V Maršilji se je vnela avstrijska ladija s petrolejem. Strašno je zagrmelo, ko je kotel poknil. Barka je zgorela in ljudje na njej so konec vzeli, le štirje so bili rešeni.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Jožef Pfohl, kaplan pri sv. Hemi, pride za mestnega kaplana v Št. Lenart v labudski dolini; č. g. Janez Harter, mestni kaplan v Št. Lenartu, pa za mestnega kaplana v Št. Vid.

V a b i l o.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku napravi dne 4. aprila 1889 ob 4. uri popoldne v hiši g. Šercarja v Šmihelu svoj **prvi izvanredni občni zbor** s sledečim sporedom: 1. Nagovor g. pregledovalca Drag. Rousa. 2. Volitev enega odbornika. 3. Prosti nasveti in sprejemanje udov. — Zato ker je ta dan tudi prvi uradni dan, bodo se deleži že vplačevali. K temu zborovanju so vsi Slovenci, posebno pa Podjunčani, prijateljsko povabljeni.

Šmihel pri Pliberku, 16. marca 1889.

Jožef Kraut, predsednik.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom, uraduje od 4. marca t. l. vsak četrtek od 4. do 6. ure popoldan. Za hranilne uloge se plača 4% obresti. Posojila se dajajo le društvnikom in mora vsak društvnik vsaj en delež vplačati. Deleži so dvojni: glavni po 10 gld. in upravni po 1 gld.

Jožef Kraut, predsednik.

V a b i l o.

Kristusovo trpljenje se bo po naših kmečkih umetnikih v slovenskem jeziku predstavljalo v T m a r i v e s i pri Rožeci 5 krat, in sicer: 31. sušca, 7. apr., 14. apr., 22. apr. in 28. apr. Vsi prijatelji slovenske umetnosti so uljudno povabljeni in prošeni, naj stvar podpirajo, da si naši kmečki igralci pridobé vedno več pomočkov, in se tako ta lepa navada za stalno utrdi. Navadno plačujejo gledalci po 10 kr., velikodušnosti pa se ne stavijo nobene meje. — Čisti dobiček obrnil se bode za potrebe Lipške farne cerkve, v prvi vrsti za oplešanje velikega altarja sv. Martina.

Loterijske srečke od 16. marca.

Gradec	66	20	85	21	52
Dunaj	53	14	85	67	88

➔ Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

Št. 3583.

Razglas.

C. k. mestno-deleg. okrajna sodnja v Celovecu kot zemljeknjižni urad s tem naznanja:

Na prošnjo Julija Rosena prav Nikolaja Dufeka se prodate po prostovoljni dražbi njegovi

dve kmetiji v Škofičah, tri četrt ure od Vrbskega jezera, in sicer:

1. Ahačičeva kmetija hiš. št. 3 v Škofičah, zemljiške knjige izvl. št. 25, davčna občina Škofiče, z lepo, zidano hišo, z gospodarskim poslopjem in hlevom za 20 repov živine, s skednjem in ameriško ledenico za 160 kubičnih metrov ledú, s podstrešjem za vozove in orodje, s studencem, z žlahtnim sadjem in takim za mošt, ki meri nepretrgano 37 oralov in 335 štirjaških sežnjev svetá. Od teh pride 106 sežnjev na pobištvo in dvorišče, 6 oralov 929 sežnjev na njive, 12 oralov 675 sežnjev na travnike in pašnike, in 18 oralov 225 sežnjev na les (gozd).

2. Svatičeva kmetija hiš. št. 4, v Škofičah, zemljeknjižni izvl. št. 26, davčna občina Škofiče, lepa, zidana hiša, gospodarsko poslopje s hlevom za 20 repov živine, skedenj, svinjak, dva vodnjaka (studenca), žlahtno sadno drevje in tako za mošt; meri nepretrgano (v enem kosu) 41 oralov 1360 štirjaških sežnjev svetá. Od teh pride 286 sežnjev na pobištvo in dvorišče, 12 oralov 166 sežnjev na njive, 15 oralov 101 sežnjev na vrt, travnike in pašnike, in 14 oralov 807 sežnjev na gozd.

Dražba se dovoli in odloči se za njo en sam dražbeni dan in sicer 30. sušca (marca) 1889 dopoludne ob 11. uri pri c. k. okr. sodnji v Celovcu v III. nadstropju na senskem trgu, s pristavkom, da zamore en sam kupec kupiti obe kmetiji, ki se ena druge tiščeite, ali pa se vsaka posebej prodate dvema kupcema, in ceni se sicer Ahačičeva na 4000 gld., Svatičeva pa na 5000 gld., izroči se pa vsaka v osmih dneh tistemu kupcu, ki je največ ponudil, ako bo posestnik s kupom zadovoljen.

Zemljeknjižni izvlečki, katastralne pôle in dražbeni pogoji, vsled katerih mora kupec pred dražbo položiti 10 odstotno varščino (vadium), in mora, ako kupi, tretjino kupnine izplačati v gotovini, lahko se izvejo in pogledajo pri registraturi okrajne sodnije ali pa pri g. dr. Alb. Vogelnu, odvetniku v Celovcu.

V Celovcu, dne 6. sušca 1889.

C. k. mestno-deleg. okr. sodnija.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem svojo

odvetniško pisarno

v Celovcu, v hiši krških korarjev,

Pernhartove ulice št. 6

z mesecem marcem t. l. odprl.

Dr. J. Šegula.

Peter Markovič,

slikar in pozlatar v Rožeci, se priporoča častiti duhovščini in cerkvenim ključarjem za popravljanje in prezlačenje oltarjev, za križeva pota, prenovljenje ali novo izdelovanje cerkvenih slik itd. Cena nizka, delo solidno. Naročbe naj se blagovolijo adresirati: Peter Markovič, slikarski in podobarski mojster v Rožeci (Rosegg).

Štajersko vino 1887. in 1888. leta se prav dober kup prodaja. Naslov ali adresa izve se v administraciji lista „Mir“.

Fantiča, ki je že 14. leto dopolnil in se hoče učiti v pilarstvu, želi sprejeti **Peter Scheinigg**, pilarski mojster v Borovljah.

Moka iz Magereškega mlina

šolske ulice št. 18 v Celovcu.

Priporočam svojo čisto suho moko za **velikonočne praznike**. Pšenična moka št. 0 je po 16 kr., ako se je vzame 5 kil ali več. Tudi se dobijo vsak dan frišne **droži**, izvrstno koroško planinsko maslo in razno tržaško blago po nizkih cenah.

Peter Majer.

Prav dober kup se dobi:

pšenična moka
ržena moka
hejdova moka
turšična moka
riž
oluščen ječmen
suhi črešpeljni

svinjska mast
špoh
maslo
suho meso
svinjska bedra
klobase
droži

pri

RUPERT SARIA,

zaloga moke iz parnega mlina v Raabu,

v Celovcu, Burggasse št. 1.

Zaloga

v Velikovškem predmestju v Celovcu šte. 28,
nasproti topničarske kosarne,

in

na Žrelskem drevoredu šte. 28.

Špirit, rženo žganje in jesih

iz

„Grossnikove“ tovarne

trgovske hiše „Fr. Punčarta sinovi“ v Celovcu

priporočajo za tovarniške cene:

Kdor vzame najmenj 25 litrov:

špirit, močen najmenj 90%	liter po 62 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „ 35 „
„ „ „ 35%	„ „ 25 „
najfinejša „ jesihova esenca za jedi	„ „ 10 „
denaturiran špirit	„ „ 25 „

Na drobno v steklenicah od 1/4 litra navzgor:

špirit, močen najmenj 90%	liter po 70 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „ 40 „
„ „ „ 35%	„ „ 28 „
najfinejša „ jesihova esenca za jedi	„ „ 12 „
denaturiran špirit	„ „ 30 „

En del jesihove esence in dva dela vode daje najboljši jesih za jedi.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s

Piccoli-jevo

Esenco za želodec,

koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 26 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno na Koroškem: v Celovcu lekar Thurnwald na Novem trgu, Egger (pri angelju) v kolo-dvorskih ulicah št. 3, v Trbižu Siegel, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, in večina lekarn na

Kranjskem, Štajerskem, v Trstu, na Primorskem, na Hrvatskem, v Istriji, Dalmaciji in v Tirolih.

(Varstvena znamka.)

Usnjarija na stalni vodi.

Na Reki poleg okrajne ceste v Zgornji rožni dolini se prostovoljno prodá še dobro ohranjena

usnjarska hiša (ledrarija)

s poljem vred. Usnjarija ima vodno moč, ki celo leto ne usahne.

Dražba bo dné 28. marca 1889 od 10. do 12. ure dopoldne pri okrajni sodnji v Rožeci. Lahko se kupi celo posestvo, ali pa tudi le usnjarija ali le polje. Kdor hoče dražiti, mora prej položiti 10 odstotkov varščine (vadium). Pripravno je to posestvo za take obrti, ki potrebujejo stano-vitno vodo.

Kupei so uljudno povabljeni.

J. Bendik v Št. Valentinu na Avstrijskem

priporoča svojo

redilno maščo za usnje.

Ta mast naredi usnje (leder) v čevljih, v jermenih, na vozovih itd. ne samo voljno in nerazmočljivo, ampak tudi trikrat bolj trpežno. Nadalje priporoča svojo tinkturo za osvetljenje usnja.

Ta daje usnju črno svetlobo, ki ne obledi. Rabi se pri najvišem dvoru in pri c. kr. vojski. Bil sem za njo že 28 krat odlikovan. Svarim pa pred ponarejenimi izdelki. — Oboje prodaja v Celovcu g. Mussi, v Beljaku g. A. Ornella, v Velikoveu g. Huth, v Spod. Dravbregu g. Domaingo, v Mariboru g. Hollaseck, v Celju gg. Traun in Stieger, v Ljubljani gg. Sušnik in Weber, v Gradcu g. Kroath.

Herder-jeva založnica, Freiburg v Breisgavi.
B. Herder, Dunaj, I. Wollzeile 33.

Ravnokar je prišlo na svitlo in se more dobiti v vsaki bukvarni:

Knecht, dr. Fr. J., ZGODBE SV. PISMA

za nižje razrede ljudskih šol. Poslovenil Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. S 47 podobami. Z dovoljenjem knezo-škofovskega lavantinskega ordinarijata. 12°. (IV. in 95 str.) Knjiga velja 20 kr., vezana v polprtu 26 kr. avstr. velj. (Slovenska prestava po Knecht: „Kurze Biblische Geschichte.“)

Ferd. Mussi,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu,

Burggasse št. 12

(pri „plehastem sladkornem klobuku“)

priporoča za veliko noč svojo

pšenično moko štev. 0

iz parnega mlina v zapečatenih vrečah (žakljih), po 25 kil vreča, kila po 17 kr., vreča zastonj. Dobro maslo, frišne rozine, vajperli, eivebi, cimet in najboljše droži jako po ceni.

Tudi ste po ceni na prodaj dve železni blagajnici (kasi), varni proti ognju in tatovom.

Izvrsten med

(pravi garantiran pitancee)

dobiva se v kositrenih škatljah po 5 kilo, kilo 50 kr., škatlja 30 kr., proti predplačilu ali poštnemu povzetju pri

Oroslavu Dolenjcu,
svečarju v Ljubljani.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, } najnovejša sestava
vinske in sadne stiskalnice, } v raznih velikostih.
mlini za grozdje in sadje }

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

Ig. Heller,

Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.